

פרוטוקול מס' 137

מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ג', כ"ד בסיון התשמ"ב, 15.6.82 שעה 17.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:
י. זייגר - ס"מ היו"ר
ע. אמורי
א. נחמקין
נ. פדר
מ. שטרית
ש. דורון

מוזמנים:
י. בן-דב - משרד התחבורה
ש. פרנקל - משרד האוצר
י. אברמסון
ג. מאור - המפקחת על הבנקים
א. דביר - בנק ישראל
ש. מרגולית
ע. אליצור - משרד המשפטים
א. שמאי - מנהל הקרן הדו-לאומית למו"פ תעשייתיים
א. דמניץ - היועץ המשפטי לוועדה
ס. אלחנני - כלכלית הוועדה

מזכיר הוועדה: א. קרשנר

ר ש ס ה: מזל כהן

- סדר-היום:
1. אגרות בעד מתן רשיונות למשרדי הובלה; לייצור מוצרי תעבורה ולסחר במוצרי תעבורה.
  2. הסכם הקרן הדו-לאומית למו"פ תעשייתיים ארה"ב-ישראל.
  3. צו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם) (תיקון).
  4. צו הבנקאות (פקדונות ללא תנועה).
  5. תיקון טעות בחוק פיצוי מפוני סיני, התשמ"ב-1982.
  6. חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור (תיקון מס' 4) (תיקון) התשמ"ב-1982. הצעת חוק פרטית של חה"כ א. מלמד.

1595

(נתקבל ביום 29.6.82)

1. אגרות בעד מתן רשיונות למשרדי הובלה; לייצור מוצרי תעבורה ולסחר במוצרי תעבורה

מ"מ היו"ר י. זייגר:
אני פותח את הישיבה.
הנושא הראשון שעל סדר היום הוא:
העלאת שיעור האגרות של משרד התחבורה.

י. בן-דב:
אנחנו מבקשים לעדכן את אגרות התעבורה שלא עודכנו זמן רב. כלומר, אגרות בעד מתן רשיון לייצור מוצרי תעבורה ורשיון לסחר במוצרי תעבורה אשר לא עודכנו מנובמבר 1980, אנחנו מבקשים לעדכן אותן בהתאם לעלית המדד, וגם לקבל החלטה על עדכון אוטומטי פעמיים בשנה.

האגרה השניה היא בעד מתן רשיון למשרדי הובלה, וגם האגרה הזאת לא הועלתה משנת 1979. כרגע האגרות נעות בסכומים בין 14 ל-41 שקל למפעל. אלה סכומים ממוחכים.

מ"מ היו"ר י. זייגר:
והעלאתה היא ל-150 שקלים.

י. בן-דב:
גם זה לא סכום גדול. להערכתנו הוא לא כל כך מכסה את העלות. אבל זו החלטה של ועדת האגרות הבינמשרדית ואנחנו לא מערערים עליה. לגבי מפעלים גדולים, למעלה מ-41 משאיות, אנחנו מבקשים להעלות את האגרה ל-430 שקלים.

מ"מ היו"ר י. זייגר:
אני מעמיד להצבעה את בקשת שר התחבורה.

ה צ ב ע ה

הוחלט: לאשר העלאת האגרות כפי שהוצע במכתבו של שר התחבורה מיום י"ט בסיון תשמ"ב (31.5.82).

2. הסכם הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים ארה"ב-ישראל

נ. פרנקל:
שר האוצר הסכים יחד עם בנק ישראל לעשות הסכם מחקן נוסף להסכם בענין הכספים שהאוצר קיבל כמקדמת קבע מבנק ישראל, ועל-ידי השינוי האחד שמוצע פה לחשב את ההצמדה כמו קודם ארבע פעמים בשנה אבל לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני סיום כל רבעון ולא לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תחילת הרבעון.

התיקון הזה בהסכם טעון אישור ועדת הכספים של הכנסת ואנחנו מבקשים לאשר את זה.

ס. אלחנני:

עם העדכון הראשון שבה מעבירים את השיטה, יש לך רווח.

א. שמאי:

זה לא מדויק, כי ההצמדה נעשית לפני סיום הרבעון. היום העידכון

נעשה בפיגור של שלושה חדשים.

ס. אלחנני:

אבל פעם אחת, כאשר אתה מחליף את השיטה, יהיה לך רווח.

א. שמאי:

אפשר לומר שכן. אם היינו מעדכנים לפי השיטה המוצעת, הייתה תוספת הכנסה של כ-200 אלף דולר. זאת-אומרת תוספת של 10%.

ס. אלחנני:

כמה נותנת הפעם האחת?

א. שמאי:

תלוי במדד. כיוון שההתחייבויות של הקרן הן דולריות והן מבוזעות בחשלומים דולריים, לא רק המדד קובע אלא גם שינוי השער של השקל לעומת הדולר. לכן כל רבעון ורבעון יש לו משמעות.

י. אברמסון:

כל הזמן מדדו שלושה חדשים יותר מאוחר. נכשו מודדים לפי המדד השוטף.

ש. פרנקל:

אתן דוגמא. עובדי בנק לאומי מקבלים משכורת ב-1 לחודש מראש. את יכולה לומר זה נותן להם פעם אחת הנאה. נכון שאופטית עבר חודש ממשכורת למשכורת. ההבדל הוא עצום. נכון שאופטית יש פער של חודש ממשכורת למשכורת.

י. אברמסון:

אם החשלום היה של סכום קבוע ולא היה מתקדם עם האינפלציה, זה היה נכון. כיוון שכל פעם יש קפיצות, לפי דעתי זה לא נכון מה שאת אומרת.

מ"מ היו"ר י. זייגר:

אולי תסבירו לנו איך מחלקים את החמיכה לפרוייקטים.

א. שמאי:

כל פרויקט שמוקם על-ידי שתי חברות ישראלית ואמריקאית-מוגש לאישור מועצת המנהלים. מועצת המנהלים של הקרן כוללת את מנכ"ל האוצר, מנכ"ל משרד החעשייה והמסחר ושלושה נציגים אמריקאיים. ההחלטה שלהם לגבי אישור או דחיה של פרויקט גורמת לכך שנחתם חוזה עם החברות המתאימות ובצורה כזאת משולמים הכספים.

מ"מ היו"ר י. זייגר:

זו הלוואה?

א. שמאי:

זו לא הלוואה. זה ניתן כמענק מותנה. כמו למשל מפעל סלרד אשר מוכר סלפונים באמצעות מענק. הוא חייב להחזיר היום אחוזים מהמכירות כאשר המוצר נמכר. אם המוצר לא נמכר, אין חובה להחזיר כספים.

זה חמריץ לא להצליח.

מ"מ היו"ר י. זייגר:

להיפך, זה חמריץ להצליח, כיוון שהמפעלים משתתפים ב-50% מההוצאות

א. שמאי:

והם בעצמם משקיעים כספים.

יש ועדה בה יושבים שני מנכ"לים של משרד האוצר ושל משרד התעשייה והמסחר. ההמלצה באה מטעם הקרן אחרי בדיקה בארץ על-ידי לשכת המדען הראשי ועל-ידי מכון החקנים בארה"ב ומחליטים על כל פרויקט ופרוייקט.

אני מעמיד להצבעה את בקשת שר האוצר.

מ"מ היו"ר י. זייגר:

ה צ ב ע ה

הוחלט: לאשר את התיקון המוצע במכתבו של שר האוצר מיום ז' בניסן תשמ"ב (31.3.82).

3. צו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם) (תיקון)

א. דביר: בצו הבנקאות, עמלות פרעון מוקדם שקובעות מהי העמלה שבנק רשאי לדרוש הוגדר מהי הלוואה מוכוונת. הלוואה מוכוונת הוגדרה כהלוואה שניתנת לפי הסדר עם הסוכנות היהודית ועם הממשלה. לא הוספנו את ההסתדרות הציונית העולמית. הפנו את תשומת לבנו לכך שזה תאגיד נפרד ויש להוסיף אותו. טכנית זה נשמט מאתנו. טכנית נשמטה גם חברת עמידר. על כן אנחנו מבקשים להוסיף את שני הגופים האלה. החוצאה תהיה שהלוואות אשר מוכוונות על-ידי שני הגופים האלה יחושבו כהלוואה מוכוונת לצורך הצו.

אני מעמיד להצבעה את בקשת שר האוצר.

מ"מ היו"ר י. זייגר:

ה צ ב ע ה

הוחלט: לאשר את התיקון המוצע במכתבו של שר האוצר מיום א' בסיון תשמ"ב (23.5.82).

4. צו הבנקאות (פקדונות ללא תנועה)

מה זה פקדונות ללא תנועה?

מ"מ היו"ר י. זייגר:

ג. מאור: אנחנו עוסקים כאן בהוראה שנובעת מחוק לתיקון פקודת הבנקאות, ושם נקבע שהמוסדות הבנקאיים חייבים להשקיע את הכספים של פקדונות ללא תנועה ונאמר: "באופן שקבע הנגיד באישור שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת". הכנו צו לצורך העניין הזה, ואני מניחה שקבלתם את זה יחד עם דברי ההסבר של המפקח על הבנקים.

ג. מאור:

אנסה לדון בארבעה מרכיבים עיקריים שמאפיינים את הצו הזה. הראשון נוגע לחוק המגדיר פקדון ללא תנועה. פקדון שחלפו עשרה חדשים מהיום שנתקבלה ההוראה האחרונה מבעל הפקדון. אנחנו כמובן לא משנים במקרה שההוראות שנתקבלו מבעל הפקדון מאפשרות שמירה על ערך הפקדון. לדוגמא, השקעה במלוות צמודים. אנחנו מבקשים שאפשר יהיה לפעול לפי הוראות בעל הפקדון במשך ארבע שנים. זה אלמנט אחד.

ג. פדר:

ואם הוא משנה את ההוראות?

ג. מאור:

כמובן אתה חוזר על ההוראה האחרונה. בסוף נאמר, אתה לא מתייחס להוראות

אלא במקרים מסויימים.

א. דביר:

אנחנו מדברים כאן רק על פקדונות שנכנסים בגדר של פקדון ללא תנועה, כשלא היתה הוראה מבעל הפקדון במשך 10 חדשים. אם יש הוראה, ממילא זה יוצא מגדר פקדון ללא תנועה. כדי למנוע אבדן ערך הכספים הבנק משקיע את זה עבור הבעלים.

ג. מאור:

הנושא הזה לא היה פרוץ לחלוטין. המפקח על הבנקים, עוד בשנת 1966 נתן, במסגרת ההוראות שלו, הנחיה כיצד לפעול בפקדונות ללא תנועה. ההגדרה שם היתה יותר קלה מההגדרה כאן. שם התייחסו לפקדונות שלא היתה בהם תנועה במשך שנתיים וההוראות היו השקעות בפקדון לזמן קצוב. בזמן אינפלציה כזאת, השקעה כזאת איננה מבטיחה את השקעתו של אותו בעל פקדון ללא תנועה שלא העביר הוראה כיצד לפעול. לכן בא המחוקק והציע לקבוע דרכים כדי להבטיח שערך הפקדון יישמר.

השתדלנו בקביעת אופי ההשקעה לשמור על זיקה של רצונותיו של המשקיע כפי שהתבטאו בהוראות המקוריות שלו. לכן תראו שבכל מקום אנחנו חוזרים להוראה המקורית. למשל, כאשר הפקדון היה צמוד למטבע מסוים, אנחנו אומרים: תחזור ותשקיע באותו סוג פקדון. במקומות אחרים, השקיע במלוות צמודים.

לגבי חלק ניכר מהפקדונות האלה ישנן הוראות שניתנו מכבר, וההוראות מתייחסות לדברים שאנחנו מכירים אותם, כמו הוראות קבע: חשלומי חשמל, מים וכו'. אנחנו קבענו כאן הוראות מיוחדות שנועדו לאפשר ביצוע חשלומיים עבור בעל הפקדון ומציעים פטור מחובת השקעה לגבי סכומים מזערניים.

הסעיף האחרון שכדאי להזכיר אותו הוא, מאחר ואנחנו מדברים על סכומים שנקובים בשקלים, יש הוראה שמאפשרת עדכון סכומים אחת לחצי שנה ותרגום של ערכים במטבעות חוץ. אלה בעצם הנקודות העיקריות.

ג. פדר:

בסעיף 7 נאמר שהבנק רשאי להשאיר בחשבון עו"ש סכום שיאפשר לבצע חשלומיים שבעל הפקדון הורה לבצע. מדוע יש כאן רשות? ומתי לא יפעל הבנק לפי הרשות הזאת?

א. דביר:
 היתה בעיה שבנק צריך להשקיע את כל הכספים בפקדון, ועלול להיות מצב שלא יהיה כסף למעשה. הבנק רשאי להחליט או לממש כל פעם חלק, שזה נטל די כבוד על הבנק, או שהוא רשאי לפי סעיף זה להשאיר בחשבון עו"ש ולא להשקיע סכום מסוים שנראה בעיניו מספיק לכיסוי תשלומיו במשך 6 חדשים.

ג. מאור:
 צריך לזכור שמדובר כאן בחשלומים שאינם גדולים. בנוסף לכך צריך לזכור, כאשר אתה מבצע הוראות באותם דברים שהוא יכול להשקיע בסכומים קטנים, יש כאן עמלות. בסופו של דבר, אני לא יודעת אם שכר המפקיד יצא בהפסדו או להיפך. זו בעצם ההנמקה העיקרית שעמדה ביסוד ההוראה כאן. בסך הכל זה מאפשר ללקוח לתת הוראות ולהיות בטוח שאכן תתממשנה בזמן סביר.

מ"מ היו"ר י. זייגר: יש בדיקה כמה מקרים יש?

ג. מאור:
 אין לי מושג כמה מקרים היו. אבל הבעיה קיימת. ברור דבר אחד, החקיקה הזאת מטילה נטל כבד על מערכת הבנקאות, גם אם היה פישוט של העניין. קודם כל אתה צריך לאתר את בעלי הפקדונות, ובפקדון עו"ש זורמות כל התנועות הפיננסיות של כל אחד מאתנו. אתה צריך לאתר אם היתה כאן הוראה יזומה או לא יזומה. לכן הצענו שתהיה כאן סריקה אחת לחודש.

א. דמביץ:
 מה עם אותן הוראות שאני נותן לבנק שלי: כבדו כל הוראה שתקבלו ממחלקת המים או החשמל או הטלפונים?

א. דביר:
 התייחסנו לזה. יש להבדיל בין יום מתן ההוראה לתוקף ההוראה. ההוראה יכולה להיות תקפה במשך ארבע שנים. זו לא הוראה שמחיה. לכן מאד קשה להבחין בין סוגי הוראות, בין כאלה שמחיות את ההוראות לבין כאלה שלא מחיות את ההוראות.

היו"ר ין זייגר:
 יש דוגמא לזה בארצות אחרות, או שהאינפלציה שם לא כל כך גדולה?

ג. מאור:
 הסוף הוא נכון. האינפלציה שם לא כל כך גדולה. אנחנו מאד חדשניים בהוראות שלנו.

ט. אלחנני:
 יש לי שני סוגים של שאלות. 1. בהמשך למה שאת אמרת, כמה זה יעלה? האם יש הגבלה על דמי הטיפול, העמלות? לדעתי מגיעה עמלה מיוחדת. מצד שני האם יש הנחיות?

ג. מאור:
המערכת הבנקאית לא בקשה דמי טיפול.
מה שמדובר כרגע, המערכת הבנקאית,
בגין הטיפול הזה, תגבה את העמלות הרגילות שלה. המערכת הבנקאית
הפעלה מערכת נוהלית בענין הזה ועושה רושם שהיא רוצה לעשות את זה.

ס. אלחנני:
לגבי סעיף 3, השקעות אחרות -
אני מבינה שחשבוך עו"ש בשקלים
ובמטבע חוץ. אני לא מבינה את סעיפים 3,4,5. כל האחרים זה השקעה.
מתי את מפעילה את זה?

א. דביר: את זה החוק אומר.

היו"ר י. זייגר: אני מעמיד להצבעה את בקשת שר האוצר.

ה צ ב ע ה

הוחלט: לאשר את בקשת שר האוצר במכתבו
מיום ט"ו בסיון התשמ"ב (6.6.82).

5. תיקון טעות בחוק פיצוי מפוני סיני, התשמ"ב-1982

א. דמביץ:
בחוק הנ"ל השתרבבו מספר מלים בדרך
שאני לא יודע איך זה קרה. ראיתי
שכתב ידי מעורב בדבר, כך שביוזמה שלי או ביוזמה של מישהו אחר, איש
לא מבין את המלים האלה. שום כוונה של המחוקק לא היתה כאן, רק
מלאכי חבלה שחיבלו בדברים וזה מפריע לביצוע. אין במלים אלה שום
תועלת אלא לכל היותר נזק. לכן המלים: "שלא מן האמורות בסעיף
קטן (א) - תמחקנה.

היו"ר י. זייגר: עד כמה שאני יודע, יש הרבה טעויות.

א. דמביץ:
בכל אופן דרגת החומרה שכאן בקשה את
התערבותו של שר המשפטים, עוד לא
נחקלנו בה.

היו"ר י. זייגר: הוחלט: להעביר לאישור הכנסת תיקון
הטעות בחוק פיצוי מפוני סיני,
התשמ"ב-1982.

6. חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור (תיקון מס' 4)
(תיקון), התשמ"ב-1982 - הצעת חוק פרטית של חה"כ א. מלמד

א. דמביץ:
הצורך בהצעה הזאת התעורר כאשר האדם
פנה לנציב תלונות הציבור, ועכשו
היועץ המשפטי של נציב תלונות הציבור פנה לד"ר קטרון ואלי וביקש
אם נוכל להסביר לאוצר שהוא יפעל כמו שכתוב בהצעה הזאת גם בלי צורך
בחוק. מצאנו שיש צורך בחקיקה, והאוצר על-ידי מר פרנקל הסכים עקרונית
לצורך בחקיקה וזה הדבר.

א. דמביץ:

החוק העיקרי, חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, חוקן כן שאפשר היה לשלם הפרשי הצמדה גם מעבר להאריך שנקבע תחילה היינו ב-1980 עוד שלוש שנים, עד 1983. אלא שהחוק עצמו נחקבל כ-10 חדשים אחרי 31 במרץ 1980. כל משא ומתן שהסתיים בין 31.3.80 לבין היום שנחקבל התיקון ב-6.3.81, לא שולמו לגביו הפרשי הצמדה מעבר ל-31.3.80. אבל אם נגמר המשא ומתן יותר מאוחר, יכולת לזכות בהפרשי הצמדה. נמצא מספר די ניכר של אנשים שקבלו את תשלומיהם בפועל בין הזמנים, תוך 10 חדשים אלה ובייחוד בסוף 10 חדשים אלה, והם מצאו שהפרשי הצמדה לגבי שנה שלמה אבדו להם. על כן ההצעה היא לתת תחילה לאותו סעיף המאריך את החקופה שבה יזכו האנשים בהפרשי הצמדה, לתת לזה חוקף למפרע מ-31.3.81.

השאלה שנותרה פתוחה היא מה לגבי סעיף 3, שיעור הרבית שישא כל סכום שישולם מחמת האמור בחוק הזה. הנוסח כאן הוא 6% לשנה, ולגבי הפרשי הצמדה, מיום שצריך היה להשתלם הסכום עד ליום תשלומו בפועל.

לגבי סעיף 3, הוסכם בין חה"כ מלמד לבין האוצר שיהיה שינוי בזה. נדמה לי שזה יהיה לא 6% לשנה אלא 3%.

ש. פרנקל:
הצענו שתי אלטרנטיבות. סגן שר האוצר אומר, יש שתי אפשרויות. או לעשות כאילו כלל וכלל לא היה צורך בתיקון החוק; או אם כבר רוצים לתת דבר מיוחד, יש ללכת בדיוק לפי חוק פסיקת רבית והצמדה.

א. דמביץ:
חוק פסיקת רבית אומר: "זשא הפרשי הצמדה ורבית כמשמעותם

בחוק פסיקת רבית והצמדה תשכ"א".

ממתי?

ש. פרנקל:

א. דמביץ:
זה היה צריך להשתלם בפועל לא ב-31.3.80 אלא ב-31.10.80, מהיום

שבו היה צריך להשתלם.

ע. עצמון:
אני מציעה שישולם לפי אותם עקרונות של ארחה חקופה.

היו"ר י. זייגר:
שההוראות של חוק פסיקת רבית והצמדה יחולו על הפער בגלל חקופה הביניים.

א. דמביץ:
אנחנו נכין נוסח לקריאה ראשונה וזה יכנס להצעת החוק.

היו"ר י. זייגר:
אני מעמיד להצבעה את הצעת החוק הנ"ל.

ה ה צ ב ע ה
הוחלט: להעביר את הצעת החוק הנ"ל לקריאה ראשונה.

ישיבה זו נעולה

הישיבה ננעלה בשעה 17.55